

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dissertationes Juridico-Theologicæ De Jure, & Justitia

Karchne, Simon

Augustæ Vindelicorum ; [Graz], 1714

§. I. Desinitur jus proprietatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40013

formi alicui obligationi, sic complectitur actus, & objecta omnium virtutum.

Sextò pro justo, seu debito ex iustitia: jus sic sumptum ex parte creditoris dicitur activum, ex parte verò objecti quod respicit, dicitur passivum: sic v. g. Petrus Dominus libri habet jus in librum; illud jus ex parte Petri dicitur activum, liber verò, quem respicit ut suum, dicitur jus passivum. Jus

activum subdividitur in publicum & privatum, privatum jus ut insinuavi est particulare personarum, quale est jus proprietatis.

Tractatus præsens totus est in explicando jure sumpto hoc sexto modo, nempe quæ ejus natura, multiplicitas, quibus modis acquiratur, transferatur, violetur, ac violatum restauretur: Sit igitur

DISSERTATIO PRIMA

De Natura, & multiplicitate juris, perfectique Domini.

ARTICVLVS PRIMVS.

De natura juris proprietatis, & divisione.

§. I.

Definitur Jus Proprietatis.

2. **D**ico jus proprietatis est legitima potestas moraliter restringendi per suam voluntatem libertatem alterius formaliter in favorem proprium præcisè ita Joann. Baptis. Gormaz hic Disp. 4. n. 178. post Maurum. Dicitur primò potestas legitima, id est, cui lex, aut quasi lex favet, nisi enim talis sit, erit vis, & Tyrannis. Dicitur secundò moraliter restringendi libertatem alterius, hoc est obligandi alterum, ne moraliter, id est, licitè possit facere id, quod alias potentia physicà potest facere, & sic innuitur

vis juris activa in libertatem alterius, & simul ponitur differentia à mera licentia, quæ etiam est potentia legitima commodum percipiendi, quin alterius libertatem queat restringere. Dicitur tertio formaliter, id est immediate, directè, ac principaliter ordinatur in proprium, sive sui subjectum videlicet propriæ libertatis bonum, commodum, & favorem, sive deinde hic sit quid positivum, ut uti suâ domo, sive quid negativum, ut non vulnerari, non impediri fraudulenter à boni alterius consecutione, &c. Sive sit distinctivum quid à commo-
do

do propriæ libertatis, ut fit in allatis exemplis, sive quid indistinctivum, ut si quis rem suam destruat, hic actus formaliter non respicit aliquid, quam Commodum suæ libertatis. Hinc etsi carentiæ nullam bonitatem, aut utilitatem Deo afferant, adhuc DEUS habet in eas jus proprietatis, quia earum productionem ordinat in bonum suæ libertatis, deinde DEUS est etiam capax utilitatis, ac bonitatis ex creaturis, seu gloriæ non internæ, sed externæ.

Per eadem hæc verba nempe *ly formaliter in favorem proprium* jus proprietatis distinguitur à jure *activo jurisdictionis*: utrumque enim in hoc convenit, quod sit potestas legitima restringendi libertatem alterius. Differunt autem, quod jus jurisdictionis determinatè, ac principaliter non respiciat bonum restringentis Superioris, sed subditi, seu illius (cui libertas restringitur) vel saltem communis, cujus bonum bono singulorum per restrictionem est præferendum: ex quibus constat, subditos à jure jurisdictionis non respici ut bona proprietatis jurisdictionem dicentis.

Probatur nunc conclusio primò, quod omni, & soli conveniat juri proprietatis, hujusque differentiam ab omni alio tum jure, tum non jure explicet.

Probatur secundò rejectione aliarum sententiarum, prima est Molinæ, Ripaldæ, &c. *Jus proprietatis est moralis potestas disponendi de re pro libitu, cui si controveniat sine legitima causa, fiat injuria.* Contra est, quod injuria sit juris violatio, ergo jus explicans per injuriam committit vitiosum circulum, præterquam quod injuria sit non minus saltem æque ignota, ac jus.

Secunda est Lugo *D. 1. à n. 5. Im in-*

quit, est prælatio moralis, quâ unus homo præponitur moraliter aliis in usu talis rei propter peculiarem connexionem, quam habet cum eo. E. g. fera capta cum eo, à quo capta est, illa enim titulo capturæ peculiariter connectitur cum venatore, & hic præfertur aliis quoad usum talis feræ, quam si donet aliis, aut vendat, transfertur titulo donationis vel emptionis moralis, ideo nexus cum fera, & prælatio quoad usum feræ, quod est acquirere jus proprietatis in feram, faceretque suam sinitate proprietatis: unde sinitas rei sita est in connectione illa peculiari rei, quam habet cum persona privata. Contra est primò, quod stet connectio rei cum aliquo, & hujus præceteris prælatio moralis sine jure proprietatis, ut patet in eo, qui habet v. g. licentiam utendi equo. Secundò omnes virtutes ad alterum, ut gratitudo, pietas, religio, &c. Tertio jus proprietatis civium est sub ordinatum rei publicæ, & creaturæ DEO, ergo etiam prælatio in usu rerum utilium est subordinata rei publicæ, & DEO: aliàs civis contra rempublicam, & creatura contra DEUM haberet jus proprietatis contra dicenda.

Tertia cum Esparza quod sit *facultas libera disponendi circa rem vel personam ad usus lege permisos non impedibiles licite ab aliis.* Contra est capaci hereditatis acquirendæ jure proprietatis debetur carentia fraudulenti impediendi ejus acquirendæ, & tamen vi dicti juris non habet facultatem liberam ad ullum usum lege permillum: nihil enim potest disponere circa voluntatem testatoris, nec circa voluntatē cæterorum, ne ipsum impediunt, ut per se patet, nec circa ipsam carentiam impediendi, hæc enim est omnino dependens à voluntate aliena: unde si nihil potest immediate disponere

A 2

circa

circa voluntatem alienam, etiam nihil potest circa omissionem impedimenti.

3. Obiicies primò parvulos, amentes, Ebrios, & dormientes retinentes jura proprietatis non retentâ libertate, ergo non possunt restringere libertatem aliorum in proprium commodum per suam voluntatem. Secundò quisque rebus suis potest uti non minus in suam, quam aliorum felicitatem, imò hæc est potissimus scopus in usu temporalium, estque vitium avaritiæ, & immisericordiæ eorum usum restringere, ergo jus proprietatis utpote carens omni vitio non dispensat ea in suam præcisè utilitatem. Tertio unico existente in mundo ille haberet jus proprietatis utendi rebus suis saltem membris, & tamen non posset moraliter restringere per suam alterius ulli⁹ voluntatem.

Resp. Ad primum concessio antecedente Distinguo consequens: non possunt actu restringere, concedo consequentiam, non possunt pro statu, pro quo forent ad volendum expediti nego consequentiam. Argumentum malè supponit requiri actuale liberum exercitium ad jus proprietatis, cum sufficiat actualis legitima potestas, quæ remanet in illis.

Resp. Ad secundum & dico, dispensationem bonorum in communem felicitatem adhuc principaliter, ac determinatè cedere in favorem proprium, quia sic utens jure proprietatis exercet opus honestum, ac meritòrium, quod affert maximum gaudium, pulchritudinem, ac memoriam sui perpetuandam, & sic verificatur illud Actorum 20. *beatius est magis dare quàm accipere.*

Resp. Ad tertium Distingueno non posset absolutè restringere, concedo; ex hypothesi si aliquis existeret capax restrictionis, nego, quod sufficit, ut tunc existat le-

gitima potestas per accidens tamen impedita ab exercitio restrictionis.

4. Obiicies quartò Princeps & quisque Superior habet in subditos merum jus jurisdictionis, & tamen hoc est utile illi tum secundum se tum quoad multiplicem ejus usum præcipiendo in propriam felicitatem: res enim commoda communitati est etiam commoda Principi ac superiori, ut est persona privata. Quintò jus jurisdictionis non dat jus proprietatis in subditos horumque bona, & tamen potest disponere de hisce bonis, quando postulat necessitas ad pacem stabiliendam, quæ æquè favet principi, ac subditis, ergo non est solius juris proprietatis formaliter respicere commodum proprii subditi. Confirmatur, injustè impediens legitimum Superiorem ab usu jurisdictionis facit illi strictam injuriam, ergo violat jus proprietatis & non jurisdictionis, ut palam est, si violans id non sit subditus: ergo superior habet jus proprietatis in jus jurisdictionis, sed jus proprietatis formaliter ordinatur in proprium favorem, ergo etiam jus jurisdictionis saltem prout subest juri proprietatis, ergo etiam actus jurisdictionis nempe leges & præcepta ordinantur in favorem proprium.

Resp. Ad quartum: principem habere utilitatem & multiplicem usum jurisdictionis præcipiendo non directè ac principaliter in suam felicitatem, sed secundariò, & indirectè, quatenus felicitas directà subditorum etiam redundat in bonum Principis. Cæterum jus jurisdictionis potest considerari primo respectu principis seu formaliter, ac secundum se: hoc modo inest adæquate Principi, estque ejus bonum proprium, habetque in id non minus, ac in res suas cæteras jus proprietatis. Secundò consideratur ob-

objectivè, idest secundum id, quod formaliter, & principaliter respicit, nempe subditorum facultatem: hoc modo nequit directe respicere bonum principis, secus priore.

Resp. Ad quintum Distinguendo secundam partem antecedentis, potest directe vi jurisdictionis de bonis subditorum, nego ancedens, potest indirectè disponere de illis postulante necessitate communi, concedo antecedens, & nego consequentiam. Dico ergo, quòd quisque Superior habeat jus proprietatis ad gubernativam potestatem & ad utendum tali potestate pertinens ad justitiam commutativam, quòd jus solet vocari reflexum, quia est jus in jus, unde id lædens peccat contra justitiam commutativam cum obligatione restituendi & compensandi quidquid damni patitur Superior ex ejus violatione: Unde Princeps pariter ex jure hoc reflexo proprietatis in jus jurisdictionis utitur jure jurisdictionis, & ex titulo legalis justitiæ habet jus ad pacem stabilendam, quam si nequit stabilire sine usu ac translatione bonorum temporalium subditorum potest ea transferre (hæc enim sunt indirectè subjecta juri suæ Potestatis) ex jure alto reflexo, quòd licet non sit jus pro-

prietatis relatè ad subditos, eorùmque bona, est tamen jus eminentiale fundatum in potestate directa utendi tali medio ad conservandum jus directum suæ potestatis, tituloque hujus juris eminentialis potest transferre in alios jus proprietatis ad eadem bona: Unde ut verbo dicam Princeps, etiam vi juris alti non habet potestatem directam, ac jus proprietatis in temporalia subditorum, sed indirectam, seu quatenus, præcisè sunt medium necessarium conservandi potestatem directam gubernativam, quo sensu ex communi Theologorum etiam Pontifex habet jus indirectum in bona temporalia fidelium, quando necessaria sunt ad conservandam spiritualem gubernationem, eo enim casu vi dicti juris eminentialis potest in alios transferre jus proprietatis etiam in regnum, licet in hoc careat jure proprietatis.

Pro coronide Nota, dum quis vovit se obediturum confessario suo, negandum est, quòd confessarius habeat potestatem per suam voluntatem moraliter restringendi voluntatem voventis, sed ponendi solum conditionem, sub qua is, qui vovit, se voto obstrinxit ad moraliter restringendam suam voluntatem.

§. II.

Per quid constituatur legitima potestas juris proprietatis constitutiva.

5. **C**um per numerum secundum potestas non juridica, seu non legitima, id est, non conformis legi non sufficiat ad legitimam potestatem, per quam constituitur formaliter jus proprietatis, restat explicandum, per quid tanquam per formam intrinsicam habeatur potestas in esse legitime.

Pro decisione Notandum, quòd jus & Dominium proprietatis ac jurisdictionis in creaturis sit realiter distinctum ab illis, & à beneficio creationis utpote ab iis separabile. Sic qui est Dominus agri, potest esse sine ejus Dominio, qui est Rex sine jurisdictione. Imo etiam jus naturale proprietatis, ac jurisdictionis.